

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 31 (502)

Fredagen den 6 augusti. 1897.

10:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. .... > 3:— Barngarderoben..... > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lös:n:r endast för kompletteringar.)	Annonnspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	---	---	---

Madame Camille Flammarion.

I dessa dagar, då vår vackra och ståtliga utställning från när och fjärran lockar resandeströmmen till Stockholm, har hufvudstaden ock, bland andra celebriteter, haft nöjet gästas af den ryktbare franske författaren och astronomen Camille Flammarion och hans maka, äfven hon en i vida kretsar bemärkt kvinna. Af denna anledning är det Idun i dag för sina läsarinor presenterar madame Flammarions bild.

Den af Paris' mångskiftande världar, hvilken är kanske mest genuint parisisk, är den som bildas af dess stora, eleganta, litterärt-artistiska kretsar. Denna värld äger egentligen alls ingen motsvarighet t. ex. i Sverige, föga i någon annan hufvudstad, och ingenstädes finner man en »salon», i ordets gamla, franska betydelse, d. v. s. bildande kåseri-cirkel, sådan som de, hvilka ännu i Paris lefva på sina ärorika traditioner från Hôtel de Rambouillet eller Récamier's dagar. Ämnet om dessa parisiska salonger skall jag kanske en annan gång utförligare söka behandla; bland dessa moderna damer, som glänsa genom sin esprit och sin kärlek till *les beaux-arts et les belles-lettres*, en prinsessa Mathilde, en Juliette Adam, madame Aubernon eller Madeleine Lemaire, vill jag nu hålla mig till den, hvars fina, aristokratiska profil pryder detta blad: madame Camille Flammarion.

Den berömde astronomens maka är utan tvifvel en af de mera intressanta företeelserna inom Pariser-societeten.

Mycket ståtlig, mycket elegant med sin frappanta typ af *Marquise Louis XV* — hvilken hon soignerar till den grad att hon aldrig burit annan coaffyr än den epokens — illustrerar hon på ett mycket lyckligt sätt det berömda naturvetenskapliga författarenamn, hon bär. Man säger i Frankrike, att kvinnan har lika stor makt att stjälpå som att hjälpa den man, som älskar henne, och att hon alltid håller sig till en af dessa bägge ytterligheter. På hennes makt till mannens bästa är åtminstone fru Flammarion ett lysande bevis; hennes hängifvenhet och gränslösa beundran för sin rikt begåfvade make skulle kunna framlocka ett småleende, om de ej vore så, man kan nästan säga, rörande. Där ligger i hennes salong en elegant kadde med inskriften, broderad af hennes egen hand: COMA CAMILLI FLAMMA ORIONIS, och dess stoppning består af alla hår- och skägglockar, som fallit från hennes mans hufvud under barberarens sax, och hvilka hon alltsedan sitt giftermål bevarat som relik. Allting i deras hem betygar samma afgudande kult för författaren till »Bebodda världar».

I nästan hvarje ryktbar mans lif finner man spåren af en kvinnas kraftiga ingripande, stundom fördärfligt, oftare stödjande och inspirerande; Dante's Beatrice, Tasso's Leonore, Lamartine's Elvire kvarstå, omgifna af poetiskt skimmer, bland historiens mest tjusande kvinnoskepnader; Flammarions

Barfotad måste man gå emot högmodet för att bekämpa det.

S:ta Birgitta.

Egeria har helt enkelt och borgerligt varit hans hustru. Och likvisst ligger det en romantisk doft öfver deras historia.

En sjutton års, stackars fattig och obetydlig yngling, men ansedd som den mest lofvande elev observatorium sedan länge haft, infördes en gång — jag tror nästan det var för att, som i Sverige säges, »få matdagar» — hos en stor parisisk läkare, nyss gift med en förtjusande ung kvinna, nästan ett barn. Han fann där sin första och eviga kärlek. Var det den som stål-satte hans energi och befruktade hans inbillning, så att han, blott nittonårig, författare just af dessa »Bebodda Världar», lyckades göra en debut, som blef en kolossal succés? Nog af, ett par år senare dog läkaren — och hans unga änka blef madame Camille Flammarion.

Utan tvifvel hafva sedan hennes oafsläppliga omsorger mäktigt bidragit till Flammarions framgång. Hon har således varit honom en oskattbar hjälp i hans arbete, sedan öfver 20 år har hon ägnat flere timmar af sin dag åt att tjänstgöra som sin mans privatsekreterare, på sätt och vis hans medarbetare; det är hon som läser och besvarar största delen af hans bref och sköter hans korrespondens; hon har biträdd honom vid hans observationer och detta ej endast i observatoriet på deras slott, utan tusentals fot öfver jorden, ty madame Flammarion har med beundransvärd oförskräckthet följt sin man på alla hans talrika ballonguppstigningar (de företogo till och med sin bröllopsresa i luftballong och nedstego i Belgien).

Hennes behagliga litterära talang har tagit sig uttryck i en del intagande noveller och skisser, som publicerats i parisiska tidskrifter; under de senaste åren har hon varit strängt upptagen med ett större arbete, Camille Flammarions biografi, grundad särskildt på den dagbok, hvori den store astronomen hvarje afton sedan sin ynglingaålder nedskrifvit sina intryck. Arbetet får sitt betydliga intresse ej minst genom dess galleri af lätt skisserade porträtt af alla de celebra personligheter, med hvilka familjen Flammarion left i intim och vänskaplig beröring. Och dessas antal är legio.

Det är nämligen att märka, det hr och fru Flammarion, ytterst sällskapliga och gästfria, höra till de mest sedda inom detta beryktade och omskrifna »tout Paris», som inom sig innesluter profbitar ur alla världstadsens högre klasser. Deras förbindelser äro naturligtvis till stor del vetenskapliga, men ännu mera litterära och artistiska samt mondäna. I deras umgänge inneslutas i broderlig förening Institutets och Sorbonnes allvarliga forskare, spirituella skriftställare och journalister, tenorer, prinsar, spiritister, uppfinnare, målare, judiska bankirer och sydamerikanska mångmillionärer, deputerade, kompositörer med långt hår och förtjusande divor från Opera Comique, bokförläggare, generaler och stora mondäner. Allt — utom aktriser, men mycket väl sångerskor. Låtom oss i förbifarten nämna vår förtjusande landsmaninna, fru Sigröd Arnoldson, hvilken ofta varit madame Flam-

marions gäst. Ett dylikt umgänge, helt vanligt i Paris och bildadt af de mest motsatta element — om äfven endast af de mest framstående inom hvarje klass — tager sig för svenska begrepp helt underligt ut; det fordras ock den stora takt och aldrig svikande världsvana, som utmärka madame Flammarion liksom hvarje äkta parisiska, för att hålla alla partierna tillsammans. Bland dessa glömda jag det kejsrerliga; Don Pedro hedrade nämligen Flammarion med den mest intima vänskap och vistades stundom flere dagar som gäst på hans slott, och dessa förbindelser fortsättas med grefven och grefvinnan af Eu, kejsarens dotter, äfvensom med andra af familjen Orléans.

Detta *château*, inrymmande Flammarions privata observatorium, är paret Flammarions favoritresidens, som de föredraga framför hemmet i Paris. Där utvecklas sommaren lång en gränslös gästfrihet och föres det intressanta umgängeslif, hvilket madame Flammarion söker och uppdrifver, som om hon ständigt brunne af begär att se sin make omgifven af allt hvad Frankrike har framstående och celebret. Hennes salong är emellertid ej, liksom många andras, mycket »fermé» och otillgänglig annat än för ett slutet kotteri; den är tvärtom ganska öppen och tillgänglig för alla, som på något sätt göra sig kända för talang eller duglighet, och hennes hus går således närmast i samma stil som madame Juliette Adams.

Osborne.

Nytt vikingatåg.

*Se hafvet kring polen, det hemlighetsfulla,
som än ingen nått, huru djärf eller vis,
där böljorna dystra och stygiska rulla
mot stränder, betäckta af tusenårsis,
där midsommarsoln så förunderligt lyser
på minnen af urvärdens plantor och djur,
där allting förbleknar, förkrymper, förfryser,
kringgårdadt af köldens och tystnadens mur!*

*På blekblåa vidder, där hvalarne frusta,
där isbjörnen ännu allhärskare är,
man skrider att tappert till färdens sig rusta
på ett utaf Spetsbergens yttersta skär.
Den blågula flaggan för vinden sig breder,
vår fosterlandskärleks sköna symbol. —
I, forskningens vikingakungar, hell eder!
Än finnes det nordmannaviljor af stål!*

*I tanken jag vandrat där uppe på stranden,
den sällsamma farkost att noga bese.
Nu allting är redo, och höjande handen
står säker och lugn i gondolen Andrée.
Jag ser det glänsande silket svälla
i vågor så mäktigt som hafvets bryn. —
O, finge som segertecken de gälla,
där seglaren snart styr fjärran i skyn!*

*Så randas omsider den viktiga dagen,
det fläktar från söder i morgonens stund,
en sabbatsfrid hvilat kring arkipelagen,
och dimmorna flykta från himmelens rund.*

*I höjden re'n synes kolossen där trona,
med »jordiska band» svagt fästad blott än,
i blånande fjärran han snart skall förtona,
men följas af ropet: välkommen igen!*

*Välkommen, o ja, se'n bland molnen din bana
i luftoceanen fullbordad du har!*

*Vi vänta dig åter — mot rymden vi spana
och bida från stjärnorna liksom ett svar.*

*Och i den oändliga tystnaden höres
ett sus som vid norrskensflammornas dans,
och ishafvets gnistrande bölja röres
i vårens och hoppets förtrollande glans.*

Lotten von Kræmer.

I det tysta.

Af Laura Fitinghoff.

1.

Denna uppsats afser ej att utgöra något inlägg i den föregående år så lifligt, att ej säga hetsigt, debatterade kvinnosaken. Den afser att för den bildade, varmhjärtade, klartänkta allmänheten göra tydligt, att den måste i tanke och handling förena sig, den bemedlade allmänheten och den obemedlade, för att på ett praktiskt sätt hjälpa och understödja hvarandra inbördes. Den ena, den lyckligt lottade parten, lämna tillfälle till arbetsförtjänst åt den andra, åt den mindre lyckligt lottade, åt den genom oförskild fattigdom lidande, men i samma bildningsgrad stående åldriga medsystem. Arbetsförtjänst måste beredas åt den unga kvinnan, som »står utan plats», åt dessa tallösa änkor, systrar, döttrar i hemmen, hvilka dugliga, i stånd att utföra hemslöjd af hvarje slag, i saknad af afsättningsmöjlighet tvingas att bryta sig in på banor, främmande för deras skaplynne och håg, om de ens äro i stånd att erhålla dylik plats.

Vi måste få till stånd en stor, alla slags arbeten omfattande arbetsbyrå för de bildade klassernas obemedlade kvinnor. Dessa senare intaga för närvarande en mycket stor plats i samhället, hvilket gjort och fortfarande gör mycket för att hjälpa alla dessa tallösa medlemmar af arbetsklassen, hvilkas nöd talar högt och därför gör sig hörd, men hvilket med sin hjälp ännu ej trängt in till den fattiga, arbetslösa, gamla eller unga kvinnan med de förfinade behofven, hon, som svälter och fryser, men som skyggt drar sig undan den offentliga uppmärksamheten, hjälpen. Det är hennes talan vi härmed vilja föra.

Att man i utlandet visar lifligt intresse för denna hittills hos oss alltför mycket förbisedda fråga, därom vittnar bl. a. den gåfva af två millioner francs, som en dam af den franska högre societeten nyligen skänkt till »afsigkomna damer ur societeten». I Danmark, Italien m. fl. länder har nämnda klass äfven stora rika fonder, från hvilka den drager årligt underhåll till afvärande af nöd och allt för stora umbäranden.

Fältet för kvinnans verksamhet har blifvit allt mera utvidgad. Hon är ej längre med

sitt arbete hänvisad till sin af ålder utstakade »inskränkta» sfär, utan äger tvärtom den dag, som i dag är, att gå in på området, förr uteslutande förbehållna mannen. Det är hennes obetingeliga rätt att så göra, ty på platser af sistnämnda slag har hon i de allra flesta fall visat sig pliktrogen, nitisk och dugande, på hvilken bana hon än blifvit inkastad.

»Inkastad» — ordet är betecknande, när det gäller kvinnans arbetsområden. Sorgfälligt och med eftertanke, i samråd med målsmän och anhöriga, väljer ynglingen sin lefnadsbana, det yrke, som kan intressera honom eller drifva honom framåt. De kvinnor torde däremot vara lätt räknade, som vid studiernas väljande och bedrivande haft som slutmål att kunna erhålla en plats, passande för anlag, håg och krafter.

Ett fåtal af dem har skattat sig lyckligt, när de ha svingat sig upp till »ordinarie platser» med härlig utsikt att på gamla dagar erhålla pension. De sitta trygga vid telegraf, postverk, bank etc.

De »extra», som, hvar och en på sitt område, följa dem i spåren, afvakta i en tallös skara, det turen att rycka upp till ordinarie omsider skall nå dem. De »vänta» — de liksom alla de tusen och åter tusen af kvinnor vänta, hvilka lagt in om ansökan om en plats, där hundra andra äro deras medsökande.

Den varmhjärtade skalden Pontus Wikner säger i något af sina arbeten, att »kvinnans lif är kärlek» — må man ej därtill kunna tillägga: och väntan! O, denna tiden och intresset dödande väntan, denna viljan och företagsamheten försåtligt snärjande väntan! Först ungmöns stora, sväfvande väntan på det okända underbara, som skall möta henne i en tjusande obekant värld, i hvilken hon träder in med en bindel för ögonen, som hon instinktligt tvekar att själf rycka bort.

Stackars liten drömmerska, som i dessa »grottevarnstider» vill leka blindbock med framtiden, som ej genast skakar af den »ins-blaue-hinein»-skådande, opraktiska väntan och slänger den i skamvrån! Är stackars liten därtill obemedlad, så är ett klemmande med den där blåögda, opraktiska väntan så anstötlig, att den blir brottslig, och hon blir så skrämmd af alla hotande ord och hemska förutsägelser, den stackars lilla ungmön, som ännu har barnskorna gömda bakom skafferidörren eller under den lilla pallen framför barnkammarekugeln, att hon, som om det gällde lifvet, rafsar ihop och lägger in om »ansökan till plats».

I samma stund blir den blyga darrande väntan, som blef förvisad till skamvrån, åter framdragen, den förändrar gestalt, får en fast, bestämd uppsyn, som betyder så mycket som väntad inkomst!

Ungmön är ej längre en drömmande, undrande stackars liten. Hon är en ung flicka, som »lagt in ansökan» om en plats — till och med litet stolt och öfvermodig den första tiden, den tiden, medan väntan ännu är iklädd hoppets ljusa färg.

De hundra, som »lade in» samtidigt, hafva sin lilla väntan iförd samma leende färg, en färg, som den kanske kan behålla hela året.

Men så skiftar den!

Platsen, den där »begärliga», där man kanske endast hade arbete från kl. 9 på morgonen till kl. 5—6 på kvällen, blef tillsatt.

Det går så med den ena sökta platsen efter den andra. Det är fullt öfverallt, på telegraf, post, banker, kontor, ja till och med telefoninrättningar, fullt till brädden med ordinarie, och så en hisklig, balanserande »råge» af »extra». De dessutom sökande känna sig så obetydliga som den i sanden nedglidande vattendroppen, och väntan förändrar åter färg, den får otälighetens fula disharmoniska grå eller i bättre fall resignationens dämpade tunga färg, men tyvärr ingen af dem helt och hållet frigjord från hoppets bedrägliga.

Tyvärr? Ja, ty under en lång väntan, hvilken kanske till sist visar sig vara fullkomligt lönlös, förnötetiden. Man anser ej lönt att odla intresset för andra arbeten, vore dessa än så öfverensstämmande med den unga kvinnans anlag. Man kan ju en gång få platsen, och då är ju allt sådant utan gagn!

Den känsliga, nervösa, kanske med konstnärliga anlag begäfvade flickan afskräcker eller åtvarnas från att ägna intresset åt en riktning, som »ingenting inbringar». Den bestämda, om ock ytterst obetydliga lönen från den eftersträfvade platsen framhålles som det enda saliggörande, och när en sådan plats äntligen yppas, kasta sig, som redan nämndt är, de unga flickorna öfver den i hundratal. Den flegmatiska eller manligt ihärdiga och den späda, finkänsliga, ömtåliga utan åtskillnad! Älskande tåliga unga flickor, hvilka med sorg och ångest ända från barndomen sett de umbäranden och lidanden, modern eller familjens försörjare för att uppehålla denna familj fått underkasta sig!

Ej underligt att de med begärlighet kasta sig öfver platsen med den bestämda lönen, i hopp om att omsider kunna komma med det välkomna bidraget.

Kanske lyckas de! Nya banker uppstå ju snart sagdt årligen. Industrien går rastlöst framåt, nya krafter tillsätts. Kanske lyckas hon få platsen, den unga flickan, som väntat på den under årtal! Kanske skall mammans slitna kappa, i hvilken hon frusit, i hvilken hon blygts att visa sig ute, så att hon ej sett solen på mången vinterdag, genom den där bestämda lönen kunna blifva utbytt emot en varm och »fin». Kanske skall man kunna köpa in en hel famn ved, och tänk så »snobbigt» kunna få gå med nya kängor, få skaffa en hel uppsättning af underkläder, tänka på en liten stuga på landet, med sol och sommarluft och — och — och —

Ja, hvilka luftsloft hafva ej byggts på grundvalen »om jag får platsen!»! Luftsloft, som ramlat och i fallet nära nog krossat stackars liten och hennes med henne emot fattigdomen kämpande familj.

Ty — en annan fick platsen!

En annan ung flicka fick den helt oväntadt. Hon gick och leddes i det komfortabla hemmet, där tjänare fräntagit henne hvarje uppgift. Eller kanske hade hon funnit de uppgifter, som där bjudits henne, odrägliga, eller ville hon samla till en velociped den summa, som hennes far i dess helhet ej ville lämna henne. Tidsandan, med dess lätt misstydda begrepp om »själfständighet», hade kanske slungats in öfver henne, barnet i det oberoende hemmet, under grottevarnens tramphjul. Huru som helst — hon blef kanske mera på skämt af någon inflytelserik person i sin umgängeskrets tillfrågad om »hvad hon ägnade sig åt». Hade

måhända lika skämtsamt tillstått, att hon »icke gjorde ett dugg, men inte hade något emot en stilig plats», och hade så i en hast funnit saken helt önskvärd och börjat att rent af ifra för den och så »kastat in en ansökan».

Under vinterns många förlustelser hade hon kanske nu nästan glömt sin önskan om plats, och det var, som nämndt, möjligt att den kom helt oväntadt för henne, när hon fick den. Men hon tog naturligtvis tack-samt emot den, äfven betydligt smickrad däraf, då andra »bråkade så fasligt för att få den och hon inte behöft göra ett dugg för det». O, så mycket hon nu vill skaffa sig, en massa förtjusande småsaker! Hon skall »som ett intet» kunna ge ett tiotal mera för en hatt och midt för pappas näsa kunna köpa velociped och få visa släkt och vänner, att hon kunde duga till något äfven hon, att hon ej skäms att arbeta på förtjänst, fastän hon är i de lyckliga sociala och ekonomiska förhållanden, att hon icke alls behöfver göra det. Hon tar sitt arbete helt lätt och gladt. Det är henne ej påtvingadt af nöden, hon bär inom sig en frigörande känsla af att hon, om hon vill, kan hvilken dag som helst lämna det. Hennes krafter, nerver, lynne, uppehållas af den värd, som ägnas henne i ett sorgfritt, komfortabelt hem, där god, närande kost står henne till buds och där lifvande förströelser reagera på ett behagligt sätt emot det föregående arbetet.

Hon, som så oväntadt genom relationer fick platsen, behåller den.

Innan vi i nästa nummer fortgå i ämnet, vilja vi rikta några ord till de unga flickor, som stå under hägnet af goda hem, med föräldrar i lifvet, samt äfven ställa en liten uppmaning till dessa samma föräldrar eller målsmän.

Unga kvinnor! Brådsken ej, när I ej oundgängligen behöfven det, med att lämna edra hem! Söken eder inom dem en verksamhet, passande för edra anlag! Utvecklen dessa! Det är väl ingen ibland eder, som ej äger begäfnings i någon riktning, för musik, målning, studier, handarbeten, slöjd, undervisning. Visst böra dessa unga kvinnor, hvilka äga medel att tillfredsställa någon af ofvannämnde fallenheter, därvid känna sig lyckligare, fatta lifvet »fullare», än om de, som ej behöfva göra det, kväfva anlagen och ge sig in på områden, där de utan hänsyn till håg för arbetet ta detta endast för den »bestämda inkomsten», så begärlig och välbehöfvid den ju onekligen är äfven för den välbärgade flickan.

Men, och dessa ord riktas till föräldrar och målsmän i de lyckliga hem, där döttrar finnas, hvarför — när de kunna göra det — lämna de ej, mer än hvad som i själfva verket är fallet, en bestämd, månadligen utgående summa till den i hemmet vistande dottern! Hvarför ej där ge henne uppgifter, huru enkla som helst, i utbyte för en bestämd lön! En finkänslig, klok gammal norrlandspräst lämnade en viss, bestämd summa till sina döttrar, sedan de oklanderligt löst den dem af honom föresatta uppgiften att utantill föredraga klingande latinsk hexameter af olika klassiska författare. Döttrarna togo betalningen utan förödmjukande känsla af att den var för hög. »Arbetet» hade i deras tanke minsann varit därefter!

Utän att förorda sådana för vår tid sanolikt föräldrade inkomstkällor, vare det sagda nog för att visa, det man med fin-

känslighet och god vilja kan bereda sin kvinnliga ungdom tillfälle till riklig arbetsförtjänst äfven inom *hemmet*, till stärkande af de band af beroende och ömhet emellan föräldrar och barn, hvilka i dessa själförfärfvets och det egna jagets tider hota att allt mera slitas. Må man ej underskatta denna fara! Familjens sammanhållning är statens sammanhållning och bestånd.

Från prinsessan Ingeborgs hembygd.

Intryk från en fotvandring genom Nordsjælland.

Upptecknade för »Idun» af A. Roth.

III. Esrom och Fredensborg.

Nästa morgon voro vi tidigt uppe och fingo ännu ett uppriskande bad i den härliga morgonstunden samt beundrade ännu en gång Sundet och den svenska stranden. Det var samma tafra som aftonen förut, men ändå ny, belyst af strålende morgonsol. Med saknad lämnade vi Hornbæk, som redan blifvit oss kärt, men vi hade ju så mycket att se ännu. Vår första dagsmarsch hade gifvit oss lust att se mera af Danmark.

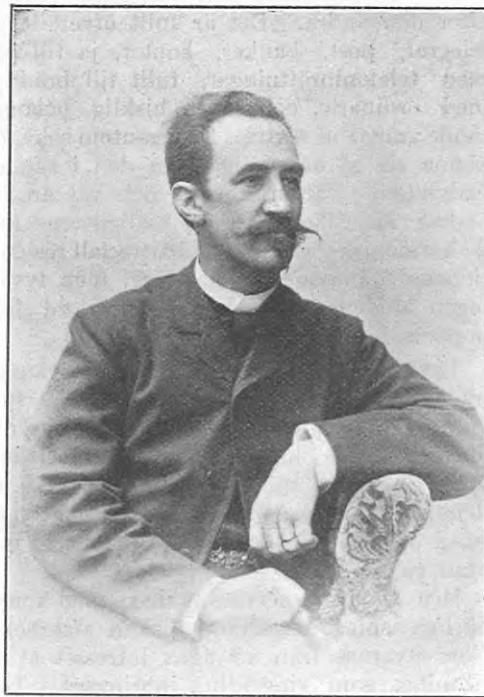
Från Hornbæk är ungefär en mil till Esrom vid Esroms sjö. Här ligga ruinaerna af Esroms kloster, som en gång var så rikt, att det ägde 90 gods på Sjælland. Här lefde i långa tider Waldemar Atterdags olyckliga drottning och till detta kloster hänföres sagan om den dämoniske »Broder Rus». Det är nu endast den södra flygeln, som står kvar, idyllisk och stämningsfull, omgifven af yppig grönska. Idylliskt ligger också den gamla *Kroen* i sin lummiga trädgård, hvarest man kan få vederkvickelse efter vandringen. Härifrån går vägen dels längs den vackra Esroms sjö och dels genom *Gripskov*, som är Danmarks största skog. Den är mycket omväxlande genom sina många olika trädslag: bok, ek, gran, fur, björk och al m. fl. och genom de vackra öppna platserna, som pryda den. Skogsvägarne, som korsa hvarandra i alla riktningar, äro breda och väl underhållna, men mycket ensliga. Människorna, som äro hemma här, ha något främmande i sitt utseende, deras mörka hy och eldiga ögon påminna ej om de blonda danskarna. Vi fingo sedan veta, att deras förfäder i 12 te århundradet inkallats hit från Ardennernas skogar. På aftonen nådde vi Nöddebo, hvars största sevärdhet är den gamla kyrkan, en af de äldsta i Danmark, och den idylliska prästgården, också i Sverige bekant genom Nicolais muntra skildringar därifrån. Nu voro vi ej långt ifrån de berömda slotten. Fredensborgs park hade vi redan i Esrom sett på andra sidan sjön, och här vid Nöddebo voro vi alldeles midt för den.

Vi hade nu sett den danska stranden, det danska landet, ruiner och fornminnen, nu skulle vi se de mäktiga kungasloten. Därtill var nästa dag anslagen.

Från Nöddebo färdas man öfver sjön till *Skipperhuset*, och härifrån är det en kort promenad till Fredensborgs slott. Man går vid sidan af en liten stad, men den hade vi ej tid att se på. Där låg ju slottet — Europas furstehem — alldeles hvitt, lysande i sommarsolen. Det är icke mycket stort, men till detsamma höra flere byggnader. Fredrik IV, som hade förkärlek för denna trakt, började 1720 efter freden med Sverige att här uppföra ett lustslott i italiensk stil. Efter freden och Fredrik fick det namn, som angifves i följande vers, ingraveradt öfver porten:

»Då Krig og Orlogs-tiid ved Gud en Ende fik,
Blef Fredensborg opbyggt af Fjerde Frederik.
Og at det Freds-Paulun skal krigens Minde være
Saa fik det Navn af Fred og Frederik at bære.»

De följande kungarne tyckas emellertid ej hafva brytt sig om det, och det var först efter Fredriksborgs brand, som det åter kom till heders. Under Christian den IX:s tid har det ju vunnit europeisk ryktbarhet, isynnerhet genom Alexander III:s kärlek till det. Här tycktes han glömma sin tunga krona och all den oro, under hvilken han lefde, som underminerade hans hälsa och förde honom till en förtidig graf. Här var han ej Rysslands mäktige, misstänksamme enväldigs-

Viktor Adler.

»Kvinnoutställningens» ordnare.

När I, Iduns ärade läsarinna, på Stockholmsutställningen vandren omkring i Nordiska museets ljusa, luftiga salar och med rättmätig stolthet beundren de tusentals alster af kvinnlig flit, konstkicklighet och uppfinning, som där äro exponerade, så kunnen I säkert icke heller undgå att gifva ert varma erkännande åt den utmärkte smak och omtanke, som röjas i det helas anordnande, så att, trots allt det brokiga virrvarret, hvarje sak klart framstår för sig och kommer till sin fulla rätt.

I frågan då säkert tyst för eder själfva, *hvem* det kan vara, som på ett så lyckligt sätt lett det hela och skapat denna skönhetsinnet tilltalande harmoni? Svaret blir: det är en man, som ägnat hela sitt lif åt det unga släktets uppfostran till teknisk skicklighet, åt konstslöjdens befrämjande i vårt land, som skrivit på den fana, som han ständigt bär högt: *nyttja och skönhet!*

Mannen i fråga är Tekniska skolans populära rektor *Bror Viktor Adler*. Då Idun nu, enligt löfte, bringar rektor Adlers bild, torde några biografiska uppgifter vara på sin plats:

Han föddes den 20 juni 1848 på Sjuntorps egendom i Västergötland, där fadren då var disponent. Ynglingen genomgick Chalmerska institutet i Göteborg, men blef sedermera elev vid konstakademien i Stockholm, där han uppehöll sig åren 1869—74 samt fick sin närmaste

härskare, utan en lycklig familjefader, som i lugn njöt af samlifvet med en älskad maka och förhoppningsfulla barn, en man, som trufdes väl inom den talrika kretsen af släktingar och vänner och med glädje deltog i ungdomens nöjen. Här i trakten af Fredensborg kunde han ensam och okänd göra långa promenader och det roade honom att göra bekantskap med bönderna. Mångfaldiga äro också de anekdoter, som omtalas från dessa hans vandringar. I slottet visas omkring 20 gemak, af hvilka många äro synnerligen praktfulla, såsom *Kupolsalen*. Väggarna prydas öfverallt med dyrbara tafvor. Ibland dessa märkas många familjeporätt samt en framställning af det fredsslut, efter hvilket slottet har sitt namn. Sedan vi besett slottet, kändes det skönt att få komma ut i den stora parken. Denna är ansedd som den skönaste i Danmark. Däröfver kan jag naturligtvis ej döma — men härlig är den, med

ledning af professor Scholander, hvilken omfattade den hurtige och flitige unge mannen med stor ynnest. Efter genomgången kurs bar det af ut, hvarunder Italien, solens och skönhetens land, besöktes. Efter hemkomsten från denna första studieresa, slog hr Adler sig ned i Göteborg såsom praktiserande arkitekt. Här har han utfört ritningarna till Riksbankens filial, till den nya Frimurarlogen, till Saluhallen samt till de flesta arbetarebostäderna i Almedal. Men därjämte var han verksam som lärare i Göteborgs slöjdskola.

Ryktet om det utmärkte sätt, hvarpå han skötte sina många värf, spridde sig vida omkring och föranledde, att han år 1886 blef kallad till rektorsplatsen vid den nyss omorganiserade Tekniska skolan i Stockholm, hvilken plats han fortfarande innehar.

Där har han också som lärare och ledare med stor framgång bidragit till de framsteg skolan är från år gjort. Lärjungarnes antal har under hans ledning med hvarje år tillväxt, en praktisk undervisningsmetod har blifvit införd, statsanslagen hafva oupphörligt ökats och en femte fackafdelning har tillkommit, nämligen maskinyrkesskolan.

I syfte att lära känna allt nytt i undervisningsväg, har rektor Adler tidt och ofta företagit resor i utlandet och därvid särskildt i de länder, som varit kända såsom framstående för sin konstslöjd.

Som inspektör för våra många tekniska undervisningsverk har han äfven verkat mycket godt och har alltid varit en af våra främsta banerförare för införandet af mönsterskyddlagstiftningen.

Hans energiska lifsgärning har också ständigt följts af allmänhetens lifligaste erkännande. Bland yttre utmärkelser, som kommit honom till del, må här nämnas att han redan 1888 tilldelades riddartecknet af Vasaorden och 1894 blef utnämnd till riddare af Nordstjärneorden.

Vi kunna af ofvanämnda lätt inse, att rektor Adler var som själfskrifven, när det gällde att finna en lämplig kraft att på en gång praktiskt och med konstnärlig smak ordna Nordiska museets stora utställning, hvilken omfattar icke blott de tekniska skolornas, högskolornas och de små arbetsskolornas utställningsföremål, utan därjämte också hela rikets storartade utställning af konst- och husslöjd.

Med lif och lust gick rektor Adler till sitt värf, alla svårigheter undanröjdes med glädje mod! Vid utställningens början var också det vackra museet fullt ordnad, och hvilken behaglig anblick det erbjuder, känna alla besökande. Förtjänsten däraf har nog i främsta rummet varit rektor Viktor Adlers.

Det välvilliga och artiga tillmötesgående, hvarmed rektor Adler mötte Iduns redaktion och dess anhållan om plats för Iduns salong, hafva vi förut en gång tacksamt erkänt. Trots det knappa utrymmet bereddades oss plats, och — läsarinna kunna gärna erkänna det — en af de bästa och behagligaste i själfva centrum af museet.

Till sist är att nämna, att rektor Adler är en af jurymännen bland prisdomarne för konst- och husslöjd.

— er.

sina präktiga alléer, som bilda mörka, jämna pelarhvalf, hvilka alldeles utestänga solens brännande strålar. Och öfverallt prydes den af en mängd vackra bildhuggeriarbeten. Bland dessa äro Wiedewelts kolossala Danmark och Norge mest berömda. Hvarhelst det täta löfverket öppnar sig, ser man det hvita slottet behärskande i bakgrunden. Från *Dronnings Bakke* har man en präktig utsikt och i *Nordmansdalen* ser man en samling sandstensfigurer i norska och färingiska nationaldräkter, hvilka se helt pittoreska ut. Inne i parken finnas äfven många minnen af Alexander III. Här ligger hans villa som en ständig påminnelse om hans kärlek till detta slott. Här visas bokarne, i hvilka han och kejsarinnan Dagmar inskrifvit sina namn. Här står också den ryska paviljongen som ett stycke Ryssland midt i Danmark. Men vi skulle också se Fredriksborg med alla dess härligheter; vi kunde

Gammalt stickulle, klädningslappar, doffel, ull o. lin ♣
emottages till all slags spånad. — Pressning och beredning verks'älles. — Reelt arbete, billiga pris.
Gods afhämtas tacksamt afgiftsfritt. För vikt om 18 kg. fraktfritt fram o. åter. ♣

Hildur Anderssons Ullspinneri och Skrädleri-Aktiebolag,

Allm. T. 76 53. **Hötorget 12.** Riks 163.

Filial Hornsgatan 1. Allm. T. 30435.

ej länge uppehålla oss i den svala parken. På järnväg foro vi till Hilleröd för att spara tid.

IV. Fredriksborg.

Stolt och mäktigt reser sig Fredriksborg vid en liten sjö, omgifvet på de andra sidorna af vallgravnen. En kungaborg för Danmarks store byggmästare Christian IV. Ty det var han, som uppförde detta renässansslott i stället för den byggna, som tjänade Fredrik II till bostad, då han uppehöll sig här, och som då kallades Fredriksborg. I 20 år byggdes på slottet och Esroms kloster refs ned för att lämna sten därtill. År 1623, då Christian ännu var på höjden af makt och anseende, stod det färdigt ut- och invändigt att taga emot sin skönhetsälskande byggherre, hvilken sedan alltid gärna vistades där. Under kriget med Sverige 1657—58 blef slottet delvis plundradt och en del af bytet fördes af Karl X Gustaf till Drottningholm. Danmarks kungar ha krönts här — här och ändå icke här. Det är ej samma slott, om det också har alldeles samma utseende, inredning och proportion, som det kung Christian byggde. Det gamla slottet brann ned till grunden, då den siste af Oldenburgerne vintern 1859 bodde här med grefvinnan Danner. Det brann ned på några timmar, och endast ruiner stodo kvar af detta stolta slott, i hvilket oerhörda rikedomar hade samlats. Hvarje dansk man och kvinna kände det som hade de själva personligen gjort en förlust, och höga och låga bidrogo till insamlingen, som sattes i gång, för att skaffa penningar till återuppbyggnaden. År 1875 hade slottet åter rest sig i sin forna prakt. Men det stod tomt. Då skänkte bryggaren J. C. Jacobsen öfver en half million kr. till dess inre utstyrelse, med villkor att det inrättades till ett nationalhistoriskt museum. Då allt är kronologiskt ordnad, är vandringen genom slottet synnerligen intressant. Man går från århundrade till århundrade och hela Danmarks historia passerar förbi. I första våningen är man ännu i forntiden. Hallen prydes af två berömda runstenar och sedan ser man afbildningar af nordmännens öfvingar i England samt gamla rustningar. En trappa upp härskar medeltiden. Här ser man praktfulla kistor, gamla italienska möbler, och stjärnehimmeln, hvilken hvalfver sig som takdekoration i det ena gemaket, påminner om Tyko Brahe. Taken äro för öfrigt öfverallt konstnärligt målade — de äro också berömda. Mest nöje hade jag af att se den tredje våningen med dess väldiga tafor, som framställde i bild viktiga tilldragelser från Danmarks historia. Där ser man stormningen på Köpenhamn 1659, den holländska flottans ankomst 1658, riksdagen 1660, den grundlagsgifvande församlingen 1849, bilder från det första Schleswigska kriget och från kriget 1864. Den nyaste tafeln var Tuxens stora duk med porträtter i kroppstorlek af den talrika danska kungafamiljen; denna tafla tillhör emellertid staden Köpenhamn och utställes här endast för tillfället. Om alla praktiga möbler från olika tider, som samlats här, vill jag ej tala — de kunna ändå ej beskrivas. Slottskyrkan är äfven mycket sevärd. Här finnas Blocks ypperliga målningar, som framställa Jesu lif, samt den märkvärdiga orgeln, hvilken är byggd år 1612. Parken omkring Fredriksborg är mycket mindre än den vid Fredensborg. Det är en stillfull fransk park med häckar, klippta i olika fasoner och raka, höga alléer. I denna park ligger slottspaviljongen, hvarest man kan hvila ut efter den intressanta, men ansträngande promenaden. När vi suttit här en stund, gingo vi upp på en höjd och sågo slottet ännu en gång. Sågo det ligga där i majestätisk skönhet, själf en bild af Danmarks stolta förtid och gömmande i sig så många dyrbara minnen. Uppfyllda af dagens mångskiftande, rika intryck gingo vi därefter in i den lilla staden Hilleröd, hvarest vi ville dröja till nästa morgon.

V. Bernstorff och Charlottenlund.

Jag vill ej trötta mina läsare med en detaljerad beskrifning af vägen från Fredriksborg till Bernstorff. Det är samma leende, omväxlande, tätt bebyggda Sjælland, som vi vandrade igenom. Och mat och hvila kan man få i de praktiga *Landsbykroerne*, som finnas i hvarje by. När vi kommo till Gentofte-sjö, sågo vi Bernstorff-stöten, som folket rest öfver den utmärkte statsman och frihetsvän, som genomförde böndernas frigörelse från *Stavnsbaandet*. Icke långt därifrån

ligger Bernstorffs slott, byggdt af denne minister. Det är ett litet slott, och då man kommer från det väldiga Fredriksborg, gör det kanske ett ännu mindre intryck. Ursprungligen uppfördt i italiensk stil, har det sedermera undergått åtskilliga förändringar. Sådant det nu är, är det den danska kungafamiljens älsklingslott. Hit längtar kung Georg från det oroliga, svårskötta Grekland — här känner han denna hemkänsla, som man endast kan erfara i den nejd man lärt älska som ung och bland de sina. Och hans syster, prinsessan af Wales, hon, som disponerar så många slott i det rika England, hvarest hon omgifves af all den glans och prakt, som det stolta öriket kan bjuda sin blifvande härskarinnas, hon finner sig väl i att hafva endast ett par rum i detta älskade ungdomshem vid Gentofte. Kejsarinnan Dagmar har äfven alltid haft en afgjord förkärlek för detta slott. Det ligger också så fridfullt och vänligt, omgifvet af den lummiga parken — ett riktigt hem. Trakten häromkring är också särdeles anslående: den yppiga slätten, grön och vänlig, prydd af mångfaldiga gårdar och villor i parker och trädgårdar, omväxlande med mörka skogar, och som ett klart öga speglade Gentofte sjö den molnfria himlen. Efter att hafva hvilat en stund i Gentofte, begåfvo vi oss vidare till Charlottenlund. Det ligger vid *Strandvejen* i en stor park vid Sundet. *Gyldenlund* hette det en gång och här var ett lustslott, som tillhörde Ulrik Fredrik Gyldenlöve. Det har sitt nuvarande namn efter prinsessan Charlotte Amalie, hvilken erhölet det af sin bror Christian VI och som byggdt det nuvarande slottet. 1880—82 utvidgades byggnaden med två sidoflyglar. Nu tillhör det kronprinsen, som residerar här om somrarna. Här kan Karl XV:s dotter se sitt fädernesland på andra sidan sundet, och jag tänkte mig, huru hon med sina barn talat om detta land, som hon alltid bevarat i så kär hågkomst. Jag föreställer mig, huru gärna de lyssnat på berättelserna från »det gamla sagoland» och de hafva längtat att se och lära känna det. Då sedan prinsessan Ingeborg kom till Sverige, var det ej främmande för henne — det var ju hennes moders hemland, det land, där berättelserna om hennes folkliga morfader ännu lefde på folkets läppar, och där man väl mindes *Sessan* från forna dagar. Det nya hemlandet är för henne icke nytt, det är en gammal vän från barndomsår, som vinkat henne till sig från andra sidan af Sundets blåa vatten.

* * *

Vi foro från Charlottenlund med järnväg till Köpenhamn och därifrån tillbaka till våra hem. Vi hade slutat vår vandring på främmande jord och funnit landet skönt och vänligt och kommo öfverens om att en annan gång se mera af detta nya land, som var så lätt att nå och haft så mycket att bjuda oss af forntid och nutid, af skön natur och storslagen konst.

I Stockholm.

Små utställningsfunderingar

och litet annat smått och godt.

För Idun af

Lovisa Petterkvist.

Bref XI.

Nog är det bedröfligt att vi Norrländskor här på Utställningen ska vara så på efterkälken i fråga om handslöjd! Det är riktigt *tråkigt* gå där uppe i Nordiska museet och se hur alla andra landskap bjuder på de skönaste mattor, sniderier, dukar, bonader, ja på *allt* vackert som finns, medan däremot *vi!* Ja, hade vi inte, skam till sägandes, *lapparnas* lilla utställning, som drar litet folk, så fick vi väl inte ens se röken af en besökare —! Ett och annat praktnummer ha vi väl, men i *allmänhet* äro vi på efterkälken! Jag ska ta reda på orsaken, när jag kommer hem. Dummare

än annat folk är vi *inte* och inte fattigare heller! Bra träsniderier, sparkstöttingar och skidor ställer vi ut — men det är ju *karl*-arbete, det!!

Det är för öfrigt gruffigt roligt gå däruppe på museet, ändå roligare än att gå i Industrihallen, ty här känner åtminstone ett fruntimmer sig litet mera hemmastadt.

Plats finns och *enhet* finns, och ehuru norrländskt klen i mina handarbetsstycken (det märker jag nu), så njuter jag ändå ofantligt af att få se prof på andras så högt uppdrifna skicklighet. Tyckte jag inte att Gustafs och mitt gamla bo bäst passar för oss gamla »ugglor», så kom jag nog hemdragande med hela lass af bonader, kistor, handmålade möbler och porsliner, dessa senare också *kvinnor* arbeten, och så vackra, att de riktigt förtjänar att kallas konstverk. Något som jag aldrig tröttnar på att förväna mig öfver är de lyttas, blindas och vanfördas utställningar. De äro alldeles förunderliga! Om jag bara vore säker på, att inte barnkräken fått slita fasligt ondt för att få ihop så felfria och vackra saker??? Den som vet hvad det vill säga att få ett normalt utrustadt barn skickligt i handarbeten, den kan just känna sig litet tvifvelaktig — Visst är det alldeles *utmärkt*, att idioter och lytta *kan* ta upp konkurrens med friska, men bra onaturligt. Nog skulle jag för min *personliga* del ha föredragit, om arbetena varit både sneda, buktiga och backiga, det är visst och sant. Så finns det — Men börjar jag att tala om Nordiska museets skatter, slutar jag aldrig, och herrskapet *vet* hur jag har det med utrymmet!

I »Iduns Salong» har jag *naturligtvis* gjort visit och hvilat mig efter bästa förmåga; men förmågan räckte inte just så långt. Salongen, hur utmärkt *söt* den är, är tydligen *inte* afsedd för ang-bong-poängta personer. Stolarna är alldeles för spröda och trånga!

I går var vi i »Bibliska galleriet», »Martins utställning», »Byströms villa» och i »Teater- och Musikutställningen», allt i ett kör! Det *var* ansträngande, men man måste ta sådana där »stortag» ibland, eljes blir man aldrig färdig med »tittandet». Bibliska galleriet vill jag inte gärna uttala mig om, efter jag är *säker* på att de där tablåerna nog skänker både andakt och glädje åt *många*. Jag för min del tycker inte om vaxfigurer, allra minst, när de ska försöka ge en så realistisk *verklighetsbild* af den finaste och vackraste dröm människan äger. *Tanken* är ju i hvad fall som helst vacker!

»Martins utställning» hör till det där »fina fina», som inte vanligt folk förstår. Nog tycker jag, att mattorna i Norska afdelningen, hos »hemslojden», hos våra Handarbetsvänner och hos Giöbel gör mig lika glad, ja mycket gladare än de där gamla mattstumparna, som tar sig gruffigt litet ut, *äfven* när de är hela. Och hvad den där »bråten» af gamla porslinsbitar angår, så kan den rakt inte inspirera upp mig till ens den lägsta grad af förtjusning. Jag föredrar *helt* och vackert porslin, jag, sådant som man får se både hos Danskarna och hos oss, och när man så får höra, att »bråten» till på köpet är värd tusendetals kronor, så tycker man just att samlare är ett bra onormalt folk. Det enda riktigt vackra i hela utställningen är Turken till häst, som sitter där, skimrande af guld och sammet och juveler, och så den där verk-

ligen rent underbara »koranen» af guld, i ett glasskåp, fast när man tänker på *läran* den förkunnar, så blir den inte vacker *ändå!*

»Byströms villa» har jag bara sett »anxet» till, efter den ligger *så* på höjden, att man nu i värmen omöjligt *orkar* sträfvad dit upp förr än efter klockan 6, och då är den *stängd!* Nå, går an, att de i annexet exponerade sakerna just inte gifvit mig smak efter mer. Nog finns där en bra vacker ostindisk servis, som jag riktigt önskar att jag rådde om, och smycken och annat som man *kan* se på — men taflorna! Ja, dem kan man *inte* se på, det är säkert. Besynnerligt, att taflor får vara precis *hur* oanständiga de vill — *bara* de är »antika», och det fast antiken just var typen för den *anständiga* nakenheten — ty sådan finns det med! Jag var riktigt glad, att Ruffen satt utanför och väntade, och när en hustru får *den* behållningen af »att se på taflor», så måste man medge, att konstnötningen allt varit litet kom si kom sa.

I Teater- och musikutställningen var det så vackert, lugnt och högtidligt som i kyrkan. »Man märker,» sa jag åt Ruffen, som jag nu lyckats locka med mig in, »att här bor idel stora andar.» (*Hur* sannt jag sa, visste jag inte *då!*)

»Jaha,» sa Ruffen.

Att ett enda ord kan verka så *precis* lik en gråsten, kastad i ett djup, är obegripeligt!

»Det här är Christina Nilsson som Ofe- lia, gubben lilla!» sa jag i lirk-ton, ty jag märkte, att han behöfde lirkas med.

»Hon var ju tokig, hon?»

»Ofe- lia, ja»

»Det märks inte alls på taflan, hä hä.»

»Neej,» sa jag kritiskt, »det märks verkligen inte *alls*. Den är för utsökt väl målad! Men hvem är den där frun därborta, du?»

»Elise Hwasser,» läste Ruffen.

»Hon ser ut som en vit pangsé med dagg på,» sa jag.

»Med dagg *uti*, hä hä,» sa Ruffen. »Ser du inte att hon gråter invärtes?»

»Gubben!» sa jag och klappade ömt hans hand.

»Hä?»

»Åh, *just* ingenting. Jag bara ångrar mig som vanligt. Men se på de här herrarna, du. Arnoldson, Arlberg och de Puy!»

»Sångare visst allihopa,» sa Ruffen.

»Undrar hvar alla vackra karlar tagit vägen *nu* för tiden,» sa jag. »Inte finns de inom konsten, det är då säkert.»

»Det är rysligt, hvad han är hålögd, du,» sa Ruffen och pekade på Gustaf den tredje, som sitter i en länstol och bildar tablå- vivang tillsammans med en ann grann herre, som också ser ut att ha pröfvat mycket här i lifvet.

»Åh, man kan bli hålögd af mindre,» sa jag, »än att få sitta här i *vax*, i stället för att få stå utanför nya Operan i brons. Men, ser du *här!* Bellmans luta! Hans *egen*, *verkliga* luta! O, så riktigt intressant det här är! Och här — hans porträtt! Ansiktet är — jag vet inte hur — som en dröm satt i musik.»

»Jag ser på Scholander, jag,» sa Ruffen. »Han är vår Bellman, han!»

»Håll till godo,» sa jag stött. »Bellman efter århundradet!»

Tänk, hvad det finns att se på *den* utställningen! Klavesänger och spinetter, *piano*borå och *allt* hvad som finnas kan i mu-

sikväg, och kostymer och autografer och Gud vet inte allt! Hvilket gruffigt besvär att samla så mycket *bara* intressanta saker! Men hvad gör *det*, när besväret varit besväret värdt!

»Lovisa, hä hä,» sa Ruffen, »här sitter Agrellan, du!»

»Nej,» sa jag, djupt intresserad. »Gör hon? Joo, *verkligen!* Nå det enda som tröstar mig är, att porträttera sig bäst hon *vill* och sätta ut sig bäst hon *må*, så är det ändå aldrig någon som känner igen henne.»

»Och fru Edgren bredvid och Strindberg nedanför!»

»Den platsen riktigt passar honom,» sa jag.

»Så hemsk han ser ut! Bara grubbor och ögon.»

»Ja,» sa jag, »han ser ut som om han förtärt sig själf, och det intill bara benen. Men — — Ruffen — lilla! Sitter den där ljusgröna flickan med hvita fischyn och hvita hatten med hvita plymer på kvar i klavesänghörnet?»

»Jaha.»

»Jaså — verkligen? Det var otäckt.»

»Jag tycker inte att hon är 'otäckt', hä hä.»

»Du vet inte alls hvad du talar om, gubben, inte *alls!* Hu!!!!»

»Hvad är det, gumman?»

»Sitter den — gröna — flickan — *verkligen* ännu — kvar — i klavesänghörnet!»

»Ja, det gör hon!»

»Jaså — — sa jag — — det — gör — hon!! Ja — då går vi då — Ruffen — — Tro mig, här är inte godt att vara — för vanligt folk. Inte *alls* godt att vara för vanligt folk — — Stora andar tycker ju *aldrig* om *tarfligheter*. Det är nog för det, som de —

»Men Lovisa — —?»

»Fråga inte,» sa jag. »Titta rakt fram, rakt fram, söta du — och låt oss gå — *genast!*»

Vi gick, men på själfva tröskeln kunde jag inte hindra mig från att vända mig om, och i detsamma nöp jag Ruffen i armen så han har blåmärke än i dag, och det hade jag *skäl* till! Där satt den gröna och hvita flickan, inte bara *fördubblad*, utan *fyr*dubblad — en i hvar horn, alla fyra precis på pricken lika klädda i samma klädningar, fischer, plymer och spetsar.

Nu efteråt säger Ruffen, som »bara af en slump» inte »lagt märke» till flickorna, att *om* de fanns, så var det naturligtvis vanliga lefvande flickor; men hvarför vanliga lefvande flickor skulle, alldeles lika klädda, sitta i hvar sitt horn och spöka, begriper inte *jag*, såvida det inte var för att ge »stämning», och det gjorde de med, på *sitt* vis.

Nej, jag blir nog tvungen tala med en spiritist, innan jag far hem. Det står *inte* rätt till med mig, verkligen inte rätt till med mig i fråga om det andliga.

Emellertid var jag nu så uppskakad och förbi, hvilket väl *ingen* kan undra på, att Ruffen föreslog vi skulle muntra upp oss hos de »levande fotografierna» (Kinematografen), där man då kan skratta ihjäl sig, isynnerhet åt simmarne, när de ur vattnet hoppar tillbaka på trampolinen igen. Det var väl med *det* språnget de blef så berömda i England, kan jag tro, ty *maken* till hopp har väl då aldrig någon nation visat upp.

För öfrigt så tycker jag, att Kinematografen ovilkorligen bör föras in i skolorna

som *åskådsmateriel*, då jag lofvar att ungarna snart skulle både gå och stå och röra sig på ett bra mycket vackrare sätt än de gör nu. De »levande fotografierna» är riktigt *otäckt* sanna!

Kommer posten, sa du gubben? Jag slutar genast! De *älskade* breffven! Fick jag inte *dem*, så dog jag af hemlängtan minst en gång i veckan, och —

* * *

Two dagar senare. Hvilken dag, hvilken dag!! Vi ha haft »billighetsresande» här: moster Josephina, som aldrig varit i Stockholm förr! Vi var nere och tog emot henne vid taget, fast *vi* då inte alls är släkt — men som hon skrifvit till vår måg, och han till oss, så tyckte vi att det var vår plikt att hjälpa henne litet. Tackar!! Och ändå sa hon, att hon *nu* var *halfkockt* (af kupé- värmen); hur hon skulle ha varit som okokt, kan jag inte ens tänka mig. Värst var, att hennes utseende narrade oss så. Hon såg timid ut! Timid! Jo, jag tackar jag! Hon skulle ögonblickligen ut till utställningen, och väl kommen dit, rusade hon, som förd af en slagruta, direkt till Turkiska eller Mohriska, hvad det heter, kaffehuset, där man får koppen »inpå» kaffet, och *fast* hon *genast* fick *både* lottsedel på »villan» och *våra* koppar, så var hon inte nöjd ändå, utan frågade, om hon inte kunde få Kungens porträtt *med*, »ifall hon lät bli att dricka på-tår!!!» När uppapperskan sa nej, svarade hon, att det förvånade henne *inte*, efter som småstadsbor *alltid* blef skinnade, och så föreslog hon att *vi* *genast* skulle gå på ett nytt ställe, där man fick något annat »gratis». Den rara Ruffen förde oss nu till glassståndet, där man får glas med utställnings- vy på som »påbröd» till glassen, men tror nå'n människa, att hon var belåten ännu? Tänk aldrig det! Först sedan hon till de tre kopporna och de tre glasen äfven fått lägga tre »gratis»-porslinsbägare från Hultmans chokoladbod, drog hon andan och frågade »hvar utställningen var».

Industrihallen förklarade hon var bara »smörja» och i Sagogrottan tyckte hon att Ruffen prompt skulle fordra få slippa in som barn, »efter vi inte hade något annat barn med oss»!! Middag ville hon inte höra *talas* om, men höll till godo med en Frankfurterkorf med potatis-sallad, efter »de väl inte *precis* kunde ta skinnat af oss för *så* litet». (Obs. Det var Ruffen som bjöd!) Salladen spottade hon ut, »därför att det var olja på den», och ville sedan att uppapperskan skulle »dra af» en halfportion!

När vi kom in i Gamla Stockholm, frågade hon hvad det var för en »stia», och när jag då försökte förklara *mina* känslor för stället, så sa hon, att hon redan hört, att »Petterkvist var gift med ett våp!»

Nu blef Ruffen röd som en tupp, och för att blanda bort korten skyndade jag att bjuda »herrsskapet» på kaffe och våfflor vid våffelbruket, men det skulle jag aldrig ha gjort. Hon luktade på våfflorna, »för att känna om gräddan var härsken», och sedan nöp hon åt sig en liten bit då och en liten bit då, som om hon *velat* på det viset visa sitt djupa förakt för »köp»-baket. Och när hon fick höra, att våfflorna kostade 10 öre stycket!!!!

Men hvarför beskrifva alla våra lidanden.

»Om vi skulle ta och låta belysa henne med Röntgenstrålar, du. Det skulle allt ge henne en liten skräck, hä hä!» sa

Ruffen i smyg åt mig och lät riktigt hämdlysten. (Nog mest för våpet!)

»Det är inte värdt, gubben,» sa jag matt. »Får hon se att köttet försvunnit från benen, så ropar hon nog på polis!»

Lyckligtvis tyckte hon om dockteatern, och där satt vi »öfver» i tre representationer, fast hon trodde det var bara en, och som också jag var riktigt road af de näpna dockorna, så blef det ju ändå litet roligt af på slutet.

Men — ändå! Hvilken dag, hvilken dag!! Och den slutade inte förrän klockan 11!!

Om man tror att billighetsresorna för idel honung med sig, så tar man bra miste — åtminstone inte för dem som måste »ta emot».

Det var bestämdt den där oupphörligt upprepade annonsen om »gratis»-kopporna och den bortskänkta villan, som, trots hennes snålhet, eller rättare som nog tack vare den, rent af hithypnotiserat henne! Villan får hon naturligtvis aldrig och koppen har hon verkligen betalt tillräckligt dyrt! Nu efteråt — när vi börjat att glömma henne — skrattar vi i kapp åt det!!

Ur notisboken.

Prins Carls trolofvade, prinsessan Ingeborg, erhåller för närvarande undervisning i svenska språket. Hennes lärarinna är fil. kand. fröken *Sigrid Leijonhufvud*, anställd vid Ahlinska skolan i Stockholm. Prinsessan Ingeborg fyllde i måndags sitt 19:de år.

Inga flickor vid goss-skolorna! K. m:t har ej funnit skäl bifalla en af kyrkoherde C. Ölmark gjord ansökning om tillstånd för hans dotter Signe Ölmark att såsom åhörare närvara vid undervisningen i sjunde klassen vid läroverket i Hernösand.

En af Tysklands förnämsta velocipedryttarinnor, baronessan von Wehner från Dresden, har i dagarna jämte sin make gästade hufvudstaden, stadd på turistfärd i Sverige och Norge. Baronessan W., som innehar ett stort antal utmärkelsetecken för sin skicklighet som bicyklist, medförde tre velocipeder, däraf en tandem.

Tonsättarinnan fru Ika Peyron, hvars porträtt och biografi Idun för ej länge sedan meddelade, är nu föremål för ett längre smickrande omnämnande i den tyska tidningen »Rügensches Kreis- und Anzeigebblatt». Fru Peyron har nämligen under sommaren uppehållit sig vid Friedrich-Wilhelmsbad på Rügen, hvars »Fremdenliste» också ägnar särskild uppmärksamhet åt den talangfulla svenskan, som »i sitt hemlands musikkretsar förvärfvat sig ett namn som komponist».

En middag med 67 rätter presterades på avslutningen af en privatkurs i Drottning Josefins hushållsskola i Malmö i fredags. Matsedeln var minst en meter lång, och en hvar af de 31 kvinnliga eleverna hade tillagat minst två rätter. All denna rikedom på Guds gåfvor frambars och serverades af de unga damerna själfva. En stor del anhöriga och intresserade, damer och herrar, hade infunnit sig. Under skuggan af gårdens stora kastanjer och almar ägde den stora kulinariska afproffningen rum. En hvar utvalde ur denna jättematsedel hvad som bäst föll honom i smaken, och prisen — kökets inköpspris — hade satts så låga, att man kunde komponera en diner på 6 å 8 rätter till det obetydliga priset af något öfver en krona.

Alla utställningsbesökande damer inbjudas vördsamt till ett besök i »Iduns salong» — belägen i Nordiska museets byggnad å utställningsplatsen — där hviloplats och toalettrum gratis stå till våra ärade gästers förfogande. Red. af Idun.

Pliktens väg.

Novell för Idun af Ali.

(Forts.)

Andtligen kommo orden öfver Hilmas läppar, men det var icke ett svar på Sigrids sista fråga.

— Jag ser, — sade hon stönande — att fröken — gissat — min hemlighet — och jag ser, att fröken — föraktar mig!

Sigrid rodnade häftigt och sänkte sina ögon mot golvet. Barnet hade satt sig på en pall och lekte åter med sin docka i lycklig omedvetenhet om lifvets strider.

Hilma andades tungt, häftigt, och hon fortfor, under det hennes tal blef allt mer och mer brådskande:

— Ja, fröken föraktar mig, och så göra de alla, alla! Och de ha ju rätt, jag är ju blott en fallen varelse, som ingen aktning förtjänar.

Hilma log bittert, och än en gång färgades hennes näsduk af blod, då hon tryckte den emot sin mur. Sigrid hade sjunkit ned i en stol och stödde hufvudet mot handen.

Men den lilla sömmerskans ansikte glödde, då hon fortsatte sitt tal:

— Säg mig, fröken, — utropade hon och sträckte liksom bönfällande sina händer emot Sigrid — vet fröken, hvad det vill säga, att bli frestad?

Sigrid ryckte till och kände sig pinsamt berörd af frågan.

— Nej, — svarade hon sakta, och en mörk blodväg för öfver hennes ansikte.

— Nej, jag kan förstå det. Den som har en mor och ett hem vet icke om sådant. Men vet fröken, hvad det vill säga att stå ensam och värlös i världen vid tolf års ålder, att ifrån den stunden själf förtjäna sitt uppehälle utan ens en deltagande vän vid sin sida, att komma till en hård matmor, att få arbeta dagen lång, ja, många gånger halva natten och ändå icke få tröttna. Och så går den bästa ungdomstiden och allt hvad man vunnit, det är att man lyckats — hålla sig hel och snygg!

En våldsam hostattack afbröt hennes tal och hon måste sätta sig ned. Sigrids hjärta intogs af medlidande; hon gick fram till Hilmas sida och lade vänligt sin hand på hennes skuldra.

— Kära Hilma, en sådan sorglig historia! — sade hon med verkligt deltagande.

Hilma såg tacksamt upp till henne och hon fortfor med matt röst:

— Tack, fröken, nu känner jag ändå igen frökens goda hjärta! Ser fröken, så är det för oss, fattigmans barn, och sådan var min historia till dess jag blef tjugu år. Då blef det litet bättre för mig, då jag började att gå bort och sy. Och så lefde jag sparsamt för att få råd att skaffa mig litet möbler till ett eget bo. Men vänner hade jag inga och inga anhöriga. Jag var för noga i valet, kanhända; jag hade min hemliga stolthet, det var att icke vilja umgås med andra än dem, som stodo öfver mig. Och så kom han en dag i min väg, han, som blef mitt lufs sol och dock min olycka. Han var olik alla andra, så vacker, så god, så öm. Han var den förste, som med intresse deltog i mina öden. Han sade mig att jag var vacker, han bjöd mig på små förtröelser, och då först blef det liksom dagar öfver hela min tillvaro. Åh, fröken, hvilken tacksamhet jag kände mot honom, hur lycklig jag var, hur jag längtade efter hvarje gång då han skulle komma! Han kom allt oftare, till slut nästan hvarje dag. Jag vet icke när jag började att älska honom, jag vet blott, att för hans skull kunde jag ha offrat mitt lif.

På nytt afbröts Hilmas tal af den svåra hostan. Då den gått öfver, frågade henne Sigrid:

— Nå, talade han icke om att gifta sig med Hilma?

— Nej, fröken, han talade blott om sin gränslösa kärlek, att han skulle bli olycklig för hela sin tid, om jag ej ville tillhöra honom. Men då var jag ännu stark — och jag motstod honom — länge. Dock — till sist — ack, fröken, då man är ensam och värlös och icke har någon att svara för — och den älskade kommer till den tysta lilla kammaren — i skymningsstunden — och hviskar i afbrutna meningar sina böner — och ens eget inre fylles af en onämnbar sällhet och bafvan; man känner sig så oändligt lycklig och dock så gränslost olycklig — åh, fröken, den, som icke själf genomgått det, vet icke hur svår kampen är — och så — dukar man under till slut — för att sedan plötsligt åter vakna upp till vämjelse och afsky — och då föraktar man sig själf och honom — och älskar ändå!

Sigrid kände sig djupt upprörd öfver den gripande skildringen. Detta var ju en bild från lifvets skuggsidor, dem hon så föga kände till. Visserligen hade hon hört talas om »de fallna»; detta begrepp var dock för Sigrid liktydigt med ett lägre släkte eller varelser, utstötta af det öfriga samhället, och hon hade trott, att hederliga, arbetsamma flickor, sådana som Hilma, stode öfver dylika frestelser. Och nu såg hon allt med ens i en annan dager. Hilma hade ju icke felat af lättsinne, nej endast af kärlek, utan några beräkningar hade hon hängifvit sig åt den ende, som vunnit hennes hjärta.

Liksom i en drömbild såg Sigrid sig själf, ensam, värlös, utan mor och utan vänner. Och Isidor kom och slog sina armar omkring henne och hviskade i hennes öra sina kärleksord, men mera glödande, mera passionerad än hon ännu hört dem i verkligheten — och han bad — och han besvor — och de voro ensamma, de båda — och hon hade ingen mer än sig själf att svara för! — Skulle hon då vara stark — eller skulle hon domna i hans famn — bäfva — rysa — och vakna för att förakta — och älska ändå?

Sigrid andades häftigt och tryckte handen mot sitt bröst. Store Gud, kampen skulle måhända bli svårare än hon anat! Hon kände med ens en obeskriflig tacksamhet öfver att ha ägt en mor och ett hem, som skyddat hennes ungdom, och oemotståndligt hviskade hennes läppar: »Inled oss icke i frestelse!» — och liksom med eldskrift stod det för hennes sinne, den djupa betydelsen af dessa enkla ord.

Hon reste sig åter och gick fram till Hilma.

— Stackars Hilma! — sade hon med af rörelse skälfvande läppar.

Och så blef det länge tyst i det lilla rummet. Liten Signe hade bäddat åt sin docka i soffhörnet, och när detta var gjort, kröp hon upp, tyst och stilla, och lade sig själf där bredvid. Och utan aning om människohjärtats stormar somnade hon med den rosiga kinden tätt tryckt mot dockans gula linhufvud.

Sigrid betraktade henne röd och lyssnade till de lugna, jämna andetag.

— Hur kan en far öfvergifva en sådan liten älsklig varelse! — sade hon halfhögt.

— Han har aldrig sett henne, svarade Hilma med en suck.

— Hvad säger Hilma, — utbrast Sigrid helt bestört — har han aldrig sett sitt barn?

— Nej, det var ett par månader före Signes födelse, som han lämnade mig för alltid.

— Har han aldrig frågat efter Hilma sedan?

— Han bjöd mig en summa penningar, det var allt. Men dem ville jag icke ha — tillade Hilma med en viss stolthet — jag älskade honom icke för penningars skull, jag ville ha en laglig far åt mitt barn, och om han icke ville gifva mig denna enda möjliga upprättelse — så kunde han få gå — och det gjorde han!

Sigrid ryste.

— Hvad lifvet ändå är förfärligt! — suckade hon. — Talade han *aldrig* om giftermål?

Hilma log bittert.

— Nej, det var bara jag, som talade om den saken. Jag trodde ännu på kärlekens makt, ser fröken; jag trodde att den kunde göra underverk — och för barnets skull, trodde jag... Ack, hvad frågade jag för min egen del efter giftermål; det kunde ju ändå icke ändra saken. Men jag bäfvade för framtiden, och det gör jag ännu. Jag fasar för den stund, då mitt barn skall begära räkenskap af mig och fråga mig, med hvad rätt jag gifvit det en tillvaro utan namn och utan familj. Åh, fröken, det blir ett rysligt straff, om min lilla älskling en dag skall förakta sin egen mor! Jag har tänkt många gånger, att låta uppfostra henne långt borta från mig, men jag kan det ej; trots min skam är det dock min enda tröst, den enda ljusningen i min sorgliga tillvaro, att få se mitt barn växa upp och åtminstone till en tid få äga dess kärlek.

— Så Hilma talar! Nog må väl lilla Signe komma att älska och värdera Hilma, som är så öm emot henne.

Sigrid betraktade åter det sofvande barnet. Den lilla röda munnen log i drömmen och de små händerna rörde sig omedvetet till ett fastare tag om den älskade dockan. Sigrid böjde sig oemotståndligt ned och kysste den klara pannan. Barnet vaknade, såg på henne ett ögonblick med undrande, yrvakna blickar och somnade åter i nästa minut.

— Har Hilma aldrig hört något om honom, sedan ni skildes åt? — frågade Sigrid.

— Nej, fröken, aldrig ett ord, jag vet ingenting om honom, ingenting. Men jag tänker på honom ibland och undrar öfver hans öden. Må-

finnas å de flesta apotek, i parfymaffärer och hos hrt handlande. Partiförsäljning för Sverige hos Stockholm, Bendix, Josephson & C. O., 11 Regeringsgatan.

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
nya preparat för tändernas vård.

CAKES fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandl. Försöki!

C. W. SCHUMACHER Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär präkrant.

hända har han nu en ung, söt fru, som älskar honom och tror sig vara hans första kärlek.

Hilma suckade djupt och Sigrid utbrast: — Nå, men det skulle väl Hilma ändå ha sett tillkännagifvande om i tidningarna.

— Ack, jag får så sällan tid att titta i en tidning, så att det kan nog ha undgått mig — och bäst så, kanhända! — tillade hon med ett vemodigt löje. Därpå vände hon sig med en frågande blick mot Sigrid. — Jag har ju icke ens sett frökens förlofning i tidningen och vet icke, hvem frökens tillkommande är eller hvad han heter.

— Verkligen! — utbrast Sigrid förvånad, där- efter fortsatte hon med ett lyckligt leende: — Jo, han är banktjänsteman och heter Fejlück, Isidor Fejlück.

Sigrid hade sina blickar fästade på barnet och såg icke den plötsliga skiftningen i Hilmas drag. Men hon väcktes ur sin lyckliga dröm af ett hest utrop från den lilla sömmerskans läppar.

— Isidor! — ljöd det som en skärande skorning. — Jaså, han heter Isidor Fejlück, ha, ha, så lustigt! — och så skrattade hon högt, till dess tårarna kommo henne i ögonen, men ibland lät det också som snyftningar.

Sigrid blef helt förskräckt. Hon vände sig hastigt till Hilma och frågade i ångestfull ton: — Känner Hilma honom?

Och Hilma skrattade och grät om hvartannat. — Nej, nej, — stammade hon — inte nu, inte nu; det var i min ungdom, för länge, länge sedan! Barnet väcktes af det ovanliga bullret och började också gråta. Hilma störtade fram till soffan, tog den lilla i sina armar och vaggade henne af och an.

— Tyst, tyst, min älskling, tyst, liten; inte gråta, inte gråta, det hjälper inte; stackars min lilla, som inte har någon far!

Och så bröt hon själf ut i våldsamma snyftningar.

Sigrid betraktade scenen, förlamad af fasa. Plötsligt tog hon ett hårdt tag om Hilmas arm.

— Svvara mig, Hilma, — afbröt hon häftigt — är Isidor — Signes far?

Då blef Hilma med ens lugn och kall. Hon reste sig och betraktade Sigrid med en stel blick.

— Ja, fröken Moss, Isidor Fejlück, så heter mitt barns far!

Ett ögonblick stod hon där, hög och rak, så vacklade hon åter och föll med ett anskri ned emot soffan, och på båda sidor om hennes mun trängde mörka bloddroppar fram. Men Sigrid stod orörlig, utan att lyfta ett finger för att hjälpa henne, och i soffan låg liten Signe med ansiktet borrhadt i kudden. Förskräckelsen hade tystat hennes mun; hon vågade icke ens se upp och de små händerna slöto sig krampaktigt om dockans burriga linhufvud.

Sigrid mindes aldrig, hur det sedan var, och hon visste icke, hur hon kom hem den dagen. Helt mekaniskt gick hon vägen framåt och mekaniskt ringde hon på dörren, då hon kom hem. Gamla Lotta, som tjänat hos fru Moss sedan mannens tid, kom och öppnade för henne.

— Jaså, det var verkligen fröken! Jag kände annars inte igen ringningen, det lät inte som vanligt, men, du min skapare, så blek fröken är! Är fröken sjuk eller har det händt någonting ledsamt?

Sigrid betraktade den gamla tjänarinnan, som om hon icke känt igen henne. Därpå gick hon in utan ett ord till svar.

Fru Moss blef förskräckt, då hon fick se sin dotter.

— Kära barn, är du sjuk? — utbrast hon bekymrad.

Hon fick heller intet svar.

— Kära Siggan, hvad har händt, var det något ledsamt med Hilma; har hon förargat dig kanske?

— Åh, jag hatar henne! — mumlade Sigrid mellan tänderna.

— Kära barn, ett sådant tal af din mun, det hade jag icke väntat. Du får väl ha en liten smula fördragsamhet, äfven om hon icke alltid lyckats så bra.

— Hon har förstört hela mitt lif! — utropade Sigrid med tragisk stämma.

— Åh, det var ledsamt, men hon får väl klippa till ett annat då.

Sigrid strirade på sin mor med vidöppna ögon. Färgen kom och gick på hennes kinder.

— Mamma! — skrek hon till, och så ilade hon

fram till den gamla och dignade ned på knä med sitt hufvud i moderns sköte.

Då förstod fru Moss, att det icke handlade blott om ett stycke tyg, som blifvit förklippt.

— Mitt kära, kära barn, min egen lilla Sigga, hvad fattas dig, hvad har händt?

Då lyfte Sigrid sina ögon med en ångestfull blick till sin mors ansikte.

— Fråga mig icke, — bad hon — låt mig tänka först; — sedan — längre fram — skall jag säga allt.

Sigrid trodde själf, att hon skulle dö af den smärta hon erfarit, men, nej, hon blef icke ens sjuk. Hon tillbragte ett par dagar inne i sitt rum försänkt i grubblande tankar. Fru Moss iakttog henne i smyg, hur hon satt vid sitt fönster och blickade ut i rymden eller hur hon gick fram och tillbaka på golvet, vridande sina händer i förtviflan. Ibland blickade hon hastigt bort mot soffan och tvärstannade då förstenad, liksom om hon sett en hemsk syn; ibland veknade hennes drag och det såg ut som om hon lyssnat till en bedjande stämma; och åter ett annat ögonblick kunde hennes ögon gnistra liksom en kvinnas, tänd af svartsjukans kval. Och fru Moss tryckte handen mot sitt hjärta och väntade med ångest på förklaringen.

Isidor kom som vanligt efter slutadt arbete för att besöka dem, men han fick icke komma in till Sigrid, hon ville icke se honom.

Och så led det äntligen mot slutet af den ödesdigra vecka, som blef af så afgörande betydelse för Sigrids hela lefnad. (Forts.)

Innehållsförteckning.

Madame Camille Flammarion; af Osborne. (Med porträtt). — Nytt vikingatåg; poem af Lotten von Kræmer. — I det tysta; af Laura Pittinghoff. I. — Från prinsessan Ingeborgs hembygd; intryck från en fotvandring genom Nordsealand, upptecknade för Idun af A. Roth. — Viktor Adler; »kvinnouställningens» ordnare. (Med porträtt). — I Stockholm; små utställningsfunderingar och litet annat smått och godt. För Idun af Lovisa Petterkvist. Bref XI. — Ur notisboken. — Pliktens väg; novell för Idun af All. (Forts.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag ej studerat har, ej läst och pluggat
Och ingen i examen mig har kuggat;
Jag icke håller tagit någon »grad»,
Men jag dock fått därpå en »långan rad».

Att tjäna mänskligheten hvarje dag,
I vått och torrt, är nu mitt välbehag.

En hvar det står helt fritt att på mig titta
Och med detsamma mina delar hitta.

Vikt, antikverad. Längdmått, man numera
Så småningom sig börjat vänja vid.
Ett talesätt. Hvad fås af sand och lera?
Hvad mänskobarnen afskytt i all tid.
Ett nedgömdt ting, som bringar fram i dagen
Allt hvartill det dess rätta upphof är.
Hvad hvar och en — så säger kristna lagen —
Bör uti vördnad hålla, hafva kär,
Och som kan, omvändt, åt oss namnet gifva

På världsberömd, gammal hufvudstad.
Hvad bör vår gryta ingen dag få blifva —
Det vore sorgligt uti högsta grad?
Namn uppå hednagud, dock därtill döpes
Ock något gossebarn; det har man hört.
Och hvad är det som utaf mången köpes

När han vill ha ett hus åt sig uppfördt?
Ett kemiskt ämne, flyktigt mer än alla.

Hvad den som girig är alljämt vill ha.
Nu sist ett ting som man kan hållbart kalla,
Ifall för »slit och drag» det håller bra.

Gammal dam.

Charad.

Mitt *hela* han liknade när han drog kring —
Med frackskört som rördes af vinden —
En flickhop som slagit en blomstrande ring
Inunder den skuggande linden.
Men plötsligt han stannade — *hon* finns ju där,
Den enda som var honom allvarligt kär.

Hon satt uti gräset, med nedslagen blick;
Han frågar: »Hvi är du mitt första?»
Föraktfullt och stolt var det svar som han fick:
»Du är ju mitt *hela*, den största;
Du är som mitt *andra*, så flyktig och lätt,
Att lita på dig är ej klokt eller rätt.»

S. L.

Apokop.

På »terra firma» jag icke trifves,
Är för naturen ej heller svag.
Med blod så kallt jag ju ock be skrives,
Dock har nog mången med mig fördrag.

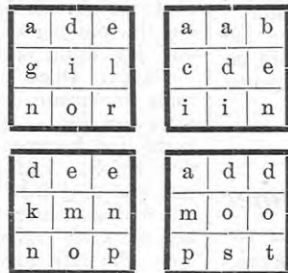
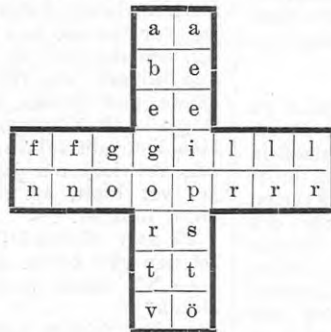
Tag bort en bokstaf, och då vi finna
Hvad modern stundom den lille gör.
Ännu en bokstaf. Ett namn på kvinna,

Om ock förkortadt, som mången rör.
Ännu en bokstaf vi låta falla
Och det vi sedan då hafva kvar
Man ser i skogen och brukar kalla —
Ja gissa själf och mig mödan spar!
På nytt en bokstaf och af de orden,
Som då restera — det ena göms
Ibland på kroppen, ibland på jorden —

Och såsom nyttigt med fog beröms.
Det andra — sista: i »Midtens rike»
Ett mansnamn — tror jag — så vanligt där.
Här hemma icke det har sin like,
Att finna därför det konstigt är.

Moster Lisa.

Geografisk placeringsgåta.

Placera de ofvanstående fyra figurerna, hvar och en på sin respektive plats

i den andra figuren, så att de tillsammans med densamma bilda en kvadrat i hvilken orden i de horisontala raderna beteckna: 1) stad i Amerika, 2) stad i Sverige, 3) stad i England, 4) fästning, 5) stad i Norge, 6) del af Ryssland, 7) stad i Asien, 8) en af Vestindiens öar.

Äro orden rätt funna bilda begynnelsebokstäfverna, lästa uppifrån och ned, namnet på ett svenskt landskap.

Moster Lisa.

Förvandlingsgåta.

Vas, fula, don, spis, tran, Lie, niga, tall.

Hvart och ett af de ofvanstående orden skall, genom förändring af en bokstaf, förvandlas till ett annat ord. Äro de rätta orden funna, så bilda de vid förvandlingen borttagna bokstäfverna namnet på en svenskt stad och de i deras ställe använda namnet på ett svenskt landskap.

Fix.

Lösningar.

Logogryfen: Pappersknif: risp, fars, snip, kraf, rapp, is, Kasper, eka, snipa, ark, skepp, rank, Ran, piskan, ek, asp, ask, en, sparf, ripa, karp, sik, ren, Fina, Fiken, Fia, Esra, Kain, Pan, Paris, Kars, Kap, Arpi, Kina, kinesa, spiken, kneippa, kippa, sipp, fria, skrin, fras, kris, ar, peppar, ris, nesa, skarp, saf, par, pank, knipa, rek, rik, naf, spira, sken, pekar, pipa, kar, kit, rep, pris, kria, pina, park, nipper, äne.

Charaden: Oskuld.
Diamantgåtan:
s
s i k
s e g l a
s i g t u n a
k l u d d
a n d
a
Palindromen: Lif-fl.

Förträffligt fabrikat i Tröjor, Kalsonger, Skjortor, Heldräkter

etc. etc. i Kamgarn (Jaegers system). Äfven Bomull och halfulle. — Sommar- och Vinterkvalitéer

Försäljning endast från fabriken,

3 Bryggaregatan 3, 1 trappa upp, andra huset från Drottninggatan.